

Регионален исторически музей - Шумен

www.museum-shumen.eu

История на музея:

Родоначалник на музейното дело в Шумен е известният възрожденски учител Сава Доброплодни. През 1857 година, заедно със свои ученици, той провежда първата експедиция до руините на Велики Преслав, а със събраните материали е подредена малка сбирка в библиотеката на Мъжкото класно училище. Повишеният интерес към българската история в епохата на Националното възраждане има своето логично обяснение, както е логично, този интерес да се появи в район – център на Първото българско царство. Починът на Сава Доброплод-

ни се подема в следващите години от негови ученици, от шуменски учители и общественици. Събирането и съхраняването на старини продължава през целия доосвободенски период. След Освобождението проучванията в региона продължават. Карел Шкорпил открива останките на първата българска столица Плиска, а Рафаил Попов стига до идеята, в Шумен да се създаде Археологическо дружество, което да уреди археологическа сбирка. Дружеството е учредено през 1902 г. Благодарение на усилията, които полага Рафаил Попов и с финансовата подкрепа на Шуменската община, на 29 юни 1904 г. в културния център на града (днес ул. “Цар

Освободител”), тържествено е открит Окръжен музей.

Вече повече от сто години, поколения музейни специалисти издирват, съхраняват и експонират безценни реликви. Днес музеят е културен и научен институт, с обособена научна група, собствено научно издание – “Известия на исторически музей – Шумен”, от което са публикувани четиринадесет тома, библиотека с над 25 000 т. научна литература и периодични издания, реставрационно-консервационни ателиета и фотолаборатория. Шуменският музей притежава едни от най-големите и най-стойностни колекции в страната, в това число колекции въоръжение, накити, нумизматична и сфрагистична, старопечатни книги, икони и църковна утвар, етнографски колекции, колекция филмови афиши и т.н.

Помещавала се на различни места в града, сега експозицията на музея е в специално построена за целта сграда, която е открита през 1981 г., във връзка с тържествата по случай 1300 годишнината от създаването на Аспарухова България. Тематично подредена в осем зали и една зала за временни изложби, тя представя времето от V-то хилядолетие пр. Хр. до XX век.

Зала „Праистория”:

Зала „Античност”:

Първа зала „Средновековие”:

Втора зала „Средновековие”:

Зала „История на българските земи XV – XIXв. “:

Зала „Възраждане”:

Зала „Християнска култура XVII–XIX в.”:

Зала „Съкровищница”:

Мраморно фоайе – временни изложби

Под ръководството на Регионален исторически музей – Шумен са музеите и резерватите:

Национален историко-археологически резерват „Плиска“

Национален историко-археологически резерват „Мадара“

Историко-археологически резерват „Шуменска крепост“

Къща-музей „Панайот Волов“

Къща-музей „Добри Войников“

Къща-музей „Лайош Кошут“

Музеен комплекс „Панчо Владигеров“

Тракийски гробищен комплекс „Ивански“

Късноантична крепост при с. Войвода

Изложба “Реликвите на Калиакра”

Изложбата „Реликвите на Калиакра” гостува от 2 до 30 декември на Шуменския музей. В експозицията са включени 250 от знаковите находки, открити при археологическите проучвания

на нос Калиакра през последните 10 години. Сред експонатите са уникалният пръстен – убиец, със специална кухня за скрита отрова от края на 14 век, както и напълно запазен кръстенколпион с изображение на Богородица с изключително фина изработка. В изложбата са подредени украшения и накити, керамика, монети, сечени от местни владетели и други материали. Подбраните експонати потвърждават, че през Средновековието Калиакра е столица на Добруджанското деспотство, важна средновековна крепост и значим пристанищен град на Черноморието, изключителен култов център.

Коледно изложение – базар с арт работилница

РИМ–Шумен, съвместно с Регионалната занаятчийска камара – Шумен, Обединен детски комплекс, Магазин „Арте Фо” – Ваня Богданова, Стефка Костова и „Къща в небето”, организира Коледно изложение-базар с арт работилница. В Мраморното фоайе на музея бяха разположени работилници по дърворезба, работа с грънчарско колело, рисуване върху предмети от стъкло, плетива, кукли в национални носии, изработване на миниатюрни мебели от дърво, коледни сувенири, както и сувенири с български народни мотиви, представяне на пана и техника на мозайка, изработване на пана от камък, моделиране със студен порцелан и декупаж.

Творческа вечер по повод 180

години от рождението на Добри Войников

Община Шумен, Регионален исторически музей, читалище „Добри Войников – 1856”, къща-музей „Добро Войников” организираха Творческа вечер по повод 180 години от рождението на Добри Войников. В програмата: Споделени мисли от актьора Николай Урумов за Войников и Криворазбраната цивилизация. Презентация на реализирания проект „Шепот от дома на Войников”. Концертна програма. Откриване: 2 декември 2013 г. в Къща-музей „Добри Войников”

“Археологията зад кадър”

“Археологията зад кадър” е жива изложба, която създават малките посетители, докато си играят на археология. Те могат да седнат на работното място на истински археолог, да проведат археологически разкопки, да “намерят” и “сглобят” счупени съдове, да подредят пластове на древен обект и да “датират” находки. За техните родители изложбата предлага възможност да бъдат “археолози за ден” и да открият мястото на истинско древно селище. Това е съвременен подход, който се прилага в много световни музеи. Авторите на изложбата – Весела Герчева и Богдан Атанасов от Департамент Археология в Нов български университет – представят по нестандартен начин резултатите от работата на археологическа експедиция. Те се спират на историите от живота на древните хора, които археологията се

опитва да възстанови, като дават поглед на посетителите и към заплахите за българското културно-историческо наследство. “Археологията зад кадър” е изложба-игра, реализирана с подкрепата на фондация “Америка за България” и фонд “Научни изследвания” към МОМН.

Музеен детски кът „Открий какво умееш”

От 05 ноември до 31 декември 2013 г. в Регионален исторически музей – Шумен (фоайе на Лекционната зала) гостува Музеен детски кът „Открий какво умееш”. Разработен е от екип специалисти от Департамент „Археология” към Нов български университет и Архитектурно-етнографски комплекс „Етър” – Габрово, финансово подкрепен от фондация „Америка за България”. Шуменските деца се потопят в света на занаятите, имат възможност да изпробват своите умения, да творят и чрез игри и забавления да усвоят знания за българските традиции.

Вера Антонова – щрихи от жизнения и творчески път на археолога

Регионален исторически музей – Шумен представя съвместно с Държавен архив – Шумен и Археологически музей – Велики Преслав биографичната и археологическа изложба „ВЕРА АНТОНОВА – ЩРИХИ ОТ ЖИЗНЕНИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПЪТ НА АРХЕОЛОГА”. Името на Вера Антонова се свързва с опазване, проучване и популяри-

зиране на културно-историческото наследство и развитие на музейното дело в Шуменски окръг. В изложбата ще бъдат експонирани оригинални биографични документи от ДА–Шумен, документи от Научния архив в РИМ – Шумен и от личния архив на Антон Антонов. Акценти в изложбата ще са и експонираните за пръв път културни ценности от археологически обекти в Мадара, Плиска, Преслав, аула на хан Омуртаг при с. Хан Крум и Шуменската крепост, свързани с научно-изследователската работа на В. Антонова. Археологически музей – Велики Преслав ще гостува за пръв път с откритите в погребения през 2004–2006 г. златни и позлатени накити от Готския епископски център в аула на хан Омуртаг до с. Хан Крум, Велики Преслав. В рамките на Националната конференция и при откриване на изложбата ще бъде представен за пръв път и трейлър на проекта за дигитализиране на кинолентите от научния архив на ст.н.с. Вера Антонова под надслов „Страници от безсмъртието” реализиран от РИМ – Шумен в партньорство със Студио Трима – ЕООД, гр. Шумен след спечелен конкурс и финансовата подкрепа на Общински фонд „Култура” при Община Шумен.

“ОТМИНАЛО НАСТОЯЩЕ” – Колекция подаръци на Тодор Живков

Исторически музей гр. Правец гостува на Регионален исторически музей – Шумен с изложбата: “ОТМИНАЛО НАСТОЯЩЕ” – Колекция подаръци на

Тодор Живков. Експонатите в изложбата са подаръци на Тодор Живков, получавани от него в качеството му на държавен глава в продължение на повече от 3 десетилетия. Колекцията включва сувенири, статуетки, маски, копия на антични предмети от Африка, Близкия и Далечен Изток, Америка и Европа. Изложбата се състоя от 18 септември до 25 октомври 2013 г.

СЮЖЕТИ ОТ ЕГИПЕТ – находки от българските музеи

От 22 август до 15 октомври в зала “Съкровищница“ се състоя поредната атрактивна изложба, организирана от Регионален исторически музей – Шумен. Този път темата е насочена към древен Египет. Присъстват експонати от Регионален исторически музей – Варна, Национален археологически институт с музей при Българската академия на науките – София, Исторически музей – Балчик, Исторически музей – Поморие и Регионален исторически музей – Шумен. Показана беше и презентация, запознаваща посетителите с най-характерното от древната египетска цивилизация.

„КРЕДО...“ – по пътя на християнството в Европа

От 26 юли до 03 ноември 2013 г. Регионален исторически музей – Шумен участва в голяма международна изложба със свой експонат от фонд „Средновековна археология“. Откритият в началото на XX в. на Шуменската крепост каменен блок с кирилски

надпис „ОСТРО БОГОИН“ е изложен в залите на Музея в императорския дворец в град Падерборн, Германия. Изложбата е под надслов „КРЕДО – християнизацията на Европа през Средновековието“ и е посветена на 1700-годишнината от Миланския едикт на римските императори Константин I Велики и Лициний, с който християнската религия е призната за равнопоставена на старите езически култове в Империята. Изложбата е организирана в три обширни експозиции в три от музеите на град Падерборн – Императорския дворец, Църковния музей на Диоцеза и Градската галерия. Концепцията на авторите е да представят не толкова християнската цивилизация на Европа, колкото изключително динамичните и своеобразни периоди на покръстване и противоборство между старите вявания и новата религия в различните райони на континента. Специално място е отредено на покръстителските мисии на Византийската империя в Източна Европа. В този контекст е представен и шуменският експонат – носещ върху себе си новата християнска, кирилска писменост на българското царство от края на IX-началото на X в., и отгласи от старата езическа военна титулатура на ханството от VII-IX в. Каменният блок е подреден заедно с експонати от Археологическия музей във Велики Преслав, сред които е и световноизвестната огърлица от Преславското златно съкровище от X в. Образците на българската средновековна култура са изложени в престижната компанията на над 600 паметника от цяла Евро-

па, сред които артефакти, документи и книги от колекциите на Британския музей, Националната библиотека в Париж, дворците Белведере във Виена, Музея на Ватикана, Съкровищницата към базиликата Сан Марко във Венеция, Националните музеи на Полша, Украйна, Швеция, Норвегия, Дания, хранилищата на десетки манастири, архиви, библиотеки, университети, музеи във Франция, Германия, Италия, Ирландия, Шотландия и т.н. На 26 юли, в готическата катедрала на Падерборн изложбата бе открита от бундеспрезидента на Германия Йоаким Гаук. На това събитие присъстваха и специалисти от музеите в Шумен и Преслав.

Детски пясъчен кът “Чудният свят на археологията”

В зала „Средновековие“ е изграден детски кът „Чудният свят на археологията“. В този пясъчен модул, под ръководството на музейния педагог Александра Егунова, се организират археологически състезания „Млад археолог“. Под формата на игра, те търсят заровени фрагменти, които покъсно сглобяват във формата на съд. Тази занимателна игра включва не само забавление, но и използването на определени умения и интелектуално мислене, развиващи наблюдателността на децата.

“ВЪЗСТАНОВКА НА КАВРЪКОВОТО КАФЕНЕ“

Възстановката се проведе в къща-му-

зей “Лайош Кошут“ или по желание и в друг от обектите принадлежащи на Регионален исторически музей – Шумен.

РОГОЗЕНСКОТО СЪКРОВИЩЕ

От 5 юни до 31 юли в зала „Съкровищница“ на Регионалния исторически музей беше експонирана част от най-голямото тракийско съкровище, открито по земите ни – Рогозенското. Състои се от 108 фиали, 54 канички и 3 чаши, т.е. общо 165 предмета от сребро с висока проба, някои от които с позлата. Датировката на съкровището е широка – от края на VI до първата половина на IV век пр.н.е. Предполага се, че то е събирано от няколко поколения местни тракийски царе и представлява семеен сервиз на една династия.

18 май 2013 г. ЕВРОПЕЙСКА НОЩ НА МУЗЕИТЕ

”Сладки спомени“ – (история, работилници, веселие).

ЕВРОПЕЙСКА НОЩ НА МУЗЕИТЕ – 18 май 2013 г. КЪЩА-МУЗЕЙ ”ПАНАЙОТ ВОЛОВ”

Изнасяне на презентация “Забележителният Шумен” от ученици-практиканти по специалност “Селски туризъм“ в Професионална гимназия по селско стопанство и хранителни технологии – Шумен и РИМ – Шумен. “Патриотично кино” – прожекции на българските игрални и документални

филми: “Героите на Шипка” – 1954 г., “Свобода или смърт” – 1969 г., “Апостолите” – 1975 г., “Дяконът” – 2007 г., “Учителят” – 2012 г. и др.

ЕВРОПЕЙСКА НОЩ НА МУЗЕИТЕ -18 май 2013 г. КЪЩА-МУЗЕЙ ”ЛАЙОШ КОШУТ”

Живи картини в музея: “Страници от миналото”. Стопанинът и стопанката на къщата ще посрещнат гостите с хляб и сол и ще ги въведат в бита на старите шуменци чрез жива картина.

ВЕЛИКДЕНСКИ ПИСАНИ ЯЙЦА

В празничните дни, от 1 до 6 май, беше организирана Детска работилница за изписване на великденски яйца със стара восьчна техника.

ВАРНЕНСКИ ХАЛКОЛИТЕН НЕКРОПОЛ

От 1 до 10 май в Регионален исторически музей – Шумен (мраморно фойе) бяха експонирани материали от Варненския халколитен некропол – златни предмети (най-старото технологично обработено злато) и друг гробничен инвентар. Изложбата се реализира със съдействието на Регионален исторически музей – Варна.

ХЛАДНО ОРЪЖИЕ ОТ ФОНДА НА МУЗЕЯ (XVIII–XX в.)

Изложбата бе посветена на 135 години от Освобождението на България от турско робство и 100 години от Балканските войни, водени от държавата

за Национално обединение. Експонираното хладно оръжие – ятагани, инженерни ножове (тесащи), парадни и бойни саби (кавалерийски и пехотни), щикове за дълго огнестрелно оръжие и кортици датират от XVIII–средата на XX в. Съхраняват се в отделите „История на българския народ XV–XIX в”, „Нова история” и „Най-нова история”. Комплектоването на колекцията започва още със създаването на музея през 1904 г. и продължава до наши дни.

СПАСЕНИЕТО

Фотоизложбата е посветена на 70-годишнината от спасението на българските евреи. На 10 март 1943 г. ешелоните на смъртта не потеглят към Аушвиц. 48 000 български евреи са спасени от сигурна гибел. Затова всяка година на този ден българската общественост отбелязва Деня на спасение на българските евреи. В годините на Холокоста близо 6 милиона евреи, от които 500 000 деца, загиват в лагерите на смъртта. Фактите от тази човешка трагедия са известни. Изложбата само ни ги припомня.

ДАРИТЕЛСТВОТО – ЕДНА ОТКОЛЕШНА ТРАДИЦИЯ НА ШУМЕНЦИ

Във връзка с Деня на дарителите – 6 декември, Регионален исторически музей – Шумен урежда изложба, в която са експонирани дарения, постъпили във фонда на отдел „Етнография” и отдел „Най-нова история” през 2012 г. С тази изложба Регионален истори-

чески музей – Шумен изразява своята почит и уважение към дарителите от миналото, към всички свои настоящи и бъдещи дарители, като им благодари за тяхната щедрост.

Нощ на музеите

Регионален исторически музей – Шумен на 19.05.2012 изготви програма по случай “Европейска нощ на музеите”. Програмата се осъществи в партньорство със Спортен клуб “Ритмик”, Фехтовален клуб “Волов”, ОДК – Шумен, НЧ “Развитие” с. Салманово. В програмата бяха включени множество игри, забавления и посещения на всички музеи в града.

ГОСТУВА ЕВКСИНОГРАД (ВЕЩИ НА ЦАРСКИТЕ ФАМИЛИИ)

През 2012 г. се навършиха 130 години от предоставянето на манастира „Св. Димитър” и прилежащите му територии на първия български княз Александър I Батенберг за построяване на

резиденция. В тази връзка Стопанство „Евксиноград” гостува на Регионален исторически музей – Шумен с част от колекциите си, принадлежали на царските фамилии Батенберг и Сакс-Кобург Гота. Експозицията представи дарения по различни поводи от български градове и други европейски държави, малка част от часовниковата колекция на цар Борис III и сервизи използвани по различни поводи от Величествата. Изложбата се експонира за първи път извън рамките на „Евксиноград” в такъв вид и с подобно количество материали.

Адрес
гр. Шумен – 9700 Бул. “Славянски” № 17

e-mail: museum_shumen@abv.bg

Телефони за контакти
Централа: 054/87 54 87 вътр. 23
GSM: 0893 342 223 – екскурзоводи
0893 342 203 – PR
Уеб сайт: www.museum-shumen.eu/bg/

сп. “Българска Наука”
www.nauka.bg

НАУЧИ ПОВЕЧЕ!